

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ДЕОНТОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до семінарських занять для підготовки здобувачів вищої освіти
освітнього ступеня «бакалавр»
за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність»
освітньо-професійної програми «Правоохоронна діяльність»

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
правоохоронної діяльності та
загальноправових дисциплін
Протокол № 7 від 05 червня 2024 р.

Чернігів 2024

Деонтологічні основи правоохоронної діяльності: методичні вказівки до семінарських занять для підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність» освітньо-професійної програми «Правоохоронна діяльність»/ Укл. Нітченко А. Г. – Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка». 2024. 39 с.

Укладачка:

НІТЧЕНКО АЛЛА ГРИГОРІВНА, канд. іст. наук, доцентка, кафедри правоохоронної діяльності та загальноправових дисциплін

Відповідальна за випуск: КОЗИНЕЦЬ ОЛЕНА ГАВРИЛІВНА, канд. іст. наук, доцентка, завідувачка кафедри правоохоронної діяльності та загальноправових дисциплін

Рецензент: СЕЛЕЦЬКИЙ ОЛЕКСІЙ ВІКТОРОВИЧ, к.ю.н., доцент, декан юридичного факультету ННІ права і соціальних технологій НУ «Чернігівська політехніка»

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	6
I. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
1.1. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни	9
1.2. Критерії оцінювання результатів навчання та розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти	12
1.3. Політики курсу	16
II. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	19
2.1. Тема 1. Деонтологічні основи правоохоронної діяльності	19
2.2. Тема 2. Правоохоронна діяльність як різновид соціальної діяльності	20
2.3. Тема 3. Національні та міжнародні деонтологічні стандарти правоохоронної діяльності	22
2.4. Тема 4. Професіограми працівників правоохоронних органів	25
2.5. Тема 5. Професійний обов'язок: поняття та зміст	28
2.6. Тема 6. Деонтологічні засади поліцейської діяльності щодо забезпечення прав і основоположних свобод людини і громадянина	30
2.7. Тема 7. Деонтологічні засади поліцейської діяльності щодо забезпечення гендерної рівності в діяльності поліції та інші виклики поліцейської діяльності	32
2.8. Тема 8. Психологічна, етична та естетична культура поліцейського	34
2.9. Тема 9. Комунікативна та політико-правова культура поліцейського	35
2.10. Тема 10. Соціальні конфлікти та професійна деформація Поліцейського	37
III. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ (ЗАЛІКУ)	39
IV. ПЕРЕЛІК БАЗОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	41
V. ПЕРЕЛІК БАЗОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ	41

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «**Деонтологічні основи правоохоронної діяльності**» є обов'язковим компонентом ОП «**Правоохоронна діяльність**» з циклу загальної підготовки фахівців освітнього ступеня «бакалавр», галузі знань 26 - «Цивільна безпека», спеціальності 262 - «Правоохоронна діяльність», предметом вивчення якої є сукупність етичних норм, принципів та правил поведінки, які регулюють професійну діяльність правоохоронців.

Метою викладання навчальної дисципліни «**Деонтологічні основи правоохоронної діяльності**» є формування у здобувачів вищої освіти (ЗВО) розуміння основних принципів і норм професійної етики, які регулюють діяльність правоохоронних органів, а також розвиток навичок застосування цих принципів у практичній діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «**Деонтологічні основи правоохоронної діяльності**» є:

1. Ознайомлення здобувачів вищої освіти з теоретичними засадами деонтології правоохоронної діяльності: вивчення основних понять, принципів та теорій етики, які мають значення для правоохоронної діяльності.
2. Вивчення професійних етичних кодексів: ознайомлення з етичними кодексами, які регламентують поведінку працівників правоохоронних органів на національному та міжнародному рівнях.
3. Навчання методам аналізу та розв'язання моральних конфліктів, що можуть виникати в процесі правоохоронної діяльності.
4. Формування етичної свідомості: розвиток у ЗВО здатності усвідомлювати та оцінювати етичні аспекти своєї професійної діяльності.
5. Розвиток навичок етичного прийняття рішень: формування у ЗВО умінь приймати рішення в складних етичних ситуаціях, враховуючи моральні принципи та професійні стандарти.
6. Формування моральних якостей та чеснот: сприяння розвитку у таких якостей, як чесність, справедливість, відповідальність, повага до прав і свобод людини.
7. Розвиток професійної культури: навчання ЗВО принципам професійної культури та етичної поведінки, спрямованої на зміцнення довіри громадян до правоохоронних органів.
8. Забезпечення правової обізнаності: ознайомлення ЗВО з правовими нормами, що регулюють етичні аспекти правоохоронної діяльності, та навчання їх застосуванню на практиці.
9. Інтеграція етичних знань у практичну діяльність: забезпечення ЗВО знаннями та навичками, необхідними для ефективного застосування етичних принципів у їхній майбутній професійній діяльності.

Програма навчальної дисципліни включає наступні теми:

Тема 1. Деонтологічні основи правоохоронної діяльності.

Тема 2. Правоохоронна діяльність як різновид соціальної діяльності.

Тема 3. Національні та міжнародні деонтологічні стандарти

правоохоронної діяльності.

Тема 4. Професіограми працівників правоохоронних органів.

Тема 5. Професійний обов'язок: поняття та зміст.

Тема 6. Деонтологічні засади поліцейської діяльності щодо забезпечення прав і основоположних свобод людини і громадянина.

Тема 7. Деонтологічні засади поліцейської діяльності щодо забезпечення гендерної рівності в діяльності поліції та інші виклики поліцейської діяльності.

Тема 8. Психологічна, етична та естетична культура поліцейського.

Тема 9. Комунікативна та політико-правова культура поліцейського.

Тема 10. Соціальні конфлікти та професійна деформація поліцейського.

За результатами вивчення навчальної дисципліни ЗВО набувають:

1) **загальні компетентності:**

- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2);

2) **спеціальні компетентності:**

- здатність професійно оперувати категоріально-понятійним апаратом права і правоохоронної діяльності (СК 3).

Під час вивчення дисципліни ЗВО мають досягти або вдосконалити наступні **результати навчання** (РН), передбачені освітньою програмою:

- розуміти історичний, економічний, технологічний і культурний контексти розвитку правоохоронної діяльності (РН 1);

- організовувати культурний діалог на рівні, необхідному для ефективної професійної діяльності (РН 2);

- розуміти принципи і мати навички етичної поведінки, соціально відповідальної та свідомої діяльності у сфері правоохоронної діяльності (РН 6);

- здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності (РН 14).

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- поняття «деонтологія» та «деонтологія правоохоронної діяльності»;

- зміст основних документів міжнародного, національного законодавства, які закріплюють моральні засади здійснення правоохоронної діяльності;

- особливості деонтологічних основ діяльності представників органів, що здійснюють правоохоронну діяльність; зміст їхньої роботи, та вимоги, що висуваються до них;

- деонтологічні засади поліцейської діяльності щодо забезпечення прав і основоположних свобод людини і громадянина;

- деонтологічні засади поліцейської діяльності щодо забезпечення гендерної рівності в діяльності поліції;

- роль правоохоронців в організації соціального життя, здійсненні соціальної справедливості, охорони прав, громадської безпеки та порядку.

вміти:

- розуміти основні принципи професійної етики: визначати та застосовувати етичні норми у правоохоронній діяльності, оцінювати ситуації з точки зору професійної етики та приймати відповідні рішення;
- застосовувати знання про професійний обов'язок: розуміти значення професійного обов'язку та відповідальності, виконувати свої обов'язки з урахуванням етичних стандартів;
- будувати ефективні комунікації з громадянами, колегами, державними органами та іншими суб'єктами, враховувати етичні аспекти у взаємодії з різними групами.
- аналізувати та вирішувати етичні дилеми: виявляти етичні проблеми у професійній діяльності, пропонувати рішення для вирішення етичних конфліктів, обирати для себе єдине вірне, справедливе та обґрунтоване рішення, виходячи із аналізу певної ситуації, спираючись на норми законів та етичних кодексів, доводити власними діями високе призначення правоохоронців у суспільстві як представників гуманної професії та охоронців права;
- розвивати професійну культуру.

I. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Деонтологія правоохоронної діяльності

Тема 1. Деонтологічні основи правоохоронної діяльності

Предмет деонтологічних основ правоохоронної діяльності. Належне та можливе. Історія деонтології: передумови виникнення, етапи розвитку. Значення деонтологічних норм для діяльності правоохоронців. Поведінка правоохоронця та діяльність правоохоронця.

Засоби і методи пізнання деонтології правоохоронної діяльності. Функції та принципи деонтології. Загальнометодологічна практика застосування загальнонаукових і спеціально-наукових методів пізнання деонтології. Зв'язок деонтології правоохоронної діяльності з юридичною деонтологією з іншими юридичними та суспільними дисциплінами. Структура дисципліни «Деонтологічні основи правоохоронної діяльності».

Тема 2. Правоохоронна діяльність як різновид соціальної діяльності

Поняття соціальної діяльності. Методологічні підходи до розуміння (вивчення) правоохоронної діяльності. Наукові підходи до розуміння правоохоронної діяльності. Правоохоронна діяльність як різновид соціальної діяльності.

Зміст правоохоронної діяльності. Основні риси, що характеризують правоохоронну діяльність. Основні завдання, види та напрями (функції) правоохоронної діяльності.

Види правоохоронної діяльності. Правоохоронна діяльність та професійна діяльність. Система правоохоронної діяльності, її структура та форми.

Мета правоохоронної та юридичної діяльності та їх роль у процесі становлення громадянського суспільства та правової держави в Україні. Правове та моральне регулювання правоохоронної діяльності. Соціальне регулювання правоохоронної діяльності. Місце норм права серед інших соціальних норм.

Тема 3. Національні та міжнародні деонтологічні стандарти правоохоронної діяльності

Закріплення стандартів професійної діяльності правоохоронця. Права людини, деонтологічні норми і професійна діяльність правоохоронця. Діяльність правоохоронця як вибір належної поведінки. Деонтологічні дилеми. Поняття міжнародних та національних стандартів професійної діяльності правоохоронців. Деонтологічні документи інших країн.

Деонтологічні кодекси у сфері охорони правопорядку. Етичний кодекс працівника поліції України. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку. Закон про поліцію. Європейський етичний кодекс як базовий документ здійснення діяльності з охорони правопорядку в країнах – членах Ради

Європи. Деонтологічні вимоги щодо вразливих груп осіб. Деонтологічні норми щодо осіб, позбавлених волі. Мінімальні стандартні правила поведінки з ув'язненими. Деонтологічні норми щодо поведінки з неповнолітніми.

Змістовий модуль 2. Загальна характеристика та особливості професіограм працівників правоохоронних органів. Поняття професійного обов'язку

Тема 4. Професіограми працівників правоохоронних органів

Загальна характеристика та структура професіограм професій. Аспекти (види) юридичної діяльності: пошуковий (пізнавальний), комунікативний, посвідчуючий, організаційний, реконструктивний (конструктивний), соціальний аспекти.

Професіограми працівників правоохоронних органів. Якості, якими повинен володіти правоохоронець. Шляхи формування професійно-компетентного працівника правоохоронних органів.

Тема 5. Професійний обов'язок: поняття та зміст

Об'єктивна та суб'єктивна сторона професійного обов'язку. Взаємодія норм права і норм моралі у професійному обов'язку.

Функції та структура моралі. Мораль і правоохоронна діяльність. Відмінність професійного обов'язку від обов'язку, що має правовий характер.

Види професійного обов'язку: національний, суспільний, державний, юридичний, громадський, моральний, духовний, трудовий, професійний, службовий, функціональний, особистий (персональний) та ін.

Професійний обов'язок працівника правоохоронної сфери.

Змістовий модуль 3. Права людини та гендерна рівність в правоохоронній діяльності

Тема 6. Деонтологічні засади поліцейської діяльності щодо забезпечення прав і основоположних свобод людини і громадянина

Загальна характеристика концепції прав людини та їх роль в правоохоронній діяльності. Національний та міжнародний механізми захисту прав людини в контексті правоохоронної діяльності

Діяльність поліції і права людини під час забезпечення правопорядку, публічних зібрань, воєнного стану. Особливості застосування сили і вогнепальної зброї поліцейськими. Стандарти деонтологічного поведінки поліцейського при затриманні особи. Типові порушення прав та свобод людини і громадянина з боку правоохоронців та шляхи їхнього запобігання. Відповідальність поліцейського в його професійній діяльності.

Тема 7. Деонтологічні засади поліцейської діяльності щодо забезпечення гендерної рівності в діяльності поліції та інші виклики поліцейської діяльності

Гендерні стереотипи і упередження. Поняття «дискримінації». Пряма і непряма дискримінація. Ксенофобія. Расизм. Упередження. Толерантність.

Звички і традиції у мультикультурних суспільствах: виклики поліцейській діяльності. Етноцентризм. Культура і субкультура.

Змістовий модуль 4. Професійно – правова культура працівника правоохоронних органів

Тема 8. Психологічна, етична та естетична культура поліцейського

Поняття психіки й психічного складу особи: інтелект, почуття (емоції), воля. Психологічна культура поліцейського, її структура. Психологія спілкування і міжособових відносин.

Психологічна культура правоохоронця на різних рівнях його діяльності. Застосування психологічних знань в діяльності правоохоронця: мотивація, мова жестів, ділове спілкування, формування психологічного клімату в колективі.

Елементи культури особистості правоохоронця. Принципи професійної культури правоохоронця. Моральні норми, їх характеристика. Моральна свідомість. Фактори формування професійної етики правоохоронця. Невід'ємність моральної культури правоохоронця від професійної. Поняття «деформована моральність». Взаємодія норм права і норм моралі у професійному обов'язку.

Поняття естетичної культури правоохоронця. Манери поведінки правоохоронця. Службовий етикет та субординація правоохоронця. Вимоги до дизайну та ергономіки в установах. Естетична культура правоохоронця і оформлення робочого місця. Естетичні вимоги до оформлення документів. Поняття правової естетики і естетична культура правоохоронця. Етикет, манери, стиль поведінки. Культура спілкування. Зовнішній вигляд правоохоронця.

Тема 9. Комунікативна та політико-правова культура поліцейського

Комунікативна культура поліцейського. Особливості ефективної комунікації з різними категоріями осіб: громадянами, потерпілими, підозрюваними, іноземцями.

Правова культура правоохоронця: поняття та її види. Правова культура суспільства, професійної групи і особи. Безперервне навчання правоохоронця. Компетентність та досвід.

Політична культура правоохоронця: поняття, її види та зміст: принцип політичного плюралізму і формальна позапартійність співробітників правоохоронних органів. Механізм формування політичної культури правоохоронця. Конституційна заборона діяльності політичних партій в державних органах, установах, підприємствах, організаціях, виконавчих органах місцевого самоврядування, військових формуваннях тощо. Участь правоохоронця в об'єднаннях громадян.

Тема 10. Соціальні конфлікти та професійна деформація поліцейського

Соціальні конфлікти та їх прояв у сфері поліцейської діяльності. Конфлікти в службовій діяльності: види, структура і стилі їх вирішення: конкуренція, співробітництво, ухилення, пристосування, компроміс. Внутрішньо-особистісний конфлікт та шляхи його подолання.

Поняття професійної деформації поліцейського. Причини й умови професійної деформації поліцейського. Основні напрями профілактики та подолання професійної деформації поліцейського.

1.2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання результатів навчання ЗВО, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на семінарських заняттях, а також самостійність та своєчасність здачі виконаних індивідуальних та самостійних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності виду індивідуальної та самостійної роботи або усної, письмової відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів.

У процесі поточного контролю здійснюється перевірка засвоєння ЗВО програмного матеріалу, набуття ними вмінь та навичок щодо вирішення практичних ситуацій, здатності самостійного опрацювання окремих тем, публічного та письмового викладу конкретних питань дисципліни.

Критерії оцінювання участі у семінарському занятті (активність роботи, відповідь з питань семінарського заняття оцінюються в 5, 4, 3, 2, 1, 0 балів, зокрема:

- 5 балів – ЗВО у повному обсязі опрацював програмний матеріал (основну і додаткову літературу, джерела), має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями, виявляє розуміння основ деонтології правоохоронної діяльності, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконливо їх аргументувати, може аналізувати факти, здатний презентувати власне розуміння, оцінку фактів, має досить міцні навички роботи основними нормативно-правовими актами.

- 4 бали – ЗВО вільно володіє навчальним матеріалом (опрацював основну і деяку частину додаткової літератури і НПА), узагальнює окремі факти і формулює висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами, взятими з підручників, визначає поняття, може дати порівняльну характеристику професіограмам працівників правоохоронних органів, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; узагальнює та застосовує набуті знання.

- 3 бали - ЗВО засвоїв навчальний матеріал частково (опрацював основну і деяку частину додаткової літератури і НПА, але прогалини не носять істотного характеру, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами, взятими з підручників, може дати порівняльну характеристику професіограмам працівників правоохоронних органів, визначає поняття, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; узагальнює та застосовує набуті знання, деякі практичні навички роботи з засвоєним матеріалом сформовані недостатньо.

- 2 бали – ЗВО загалом самостійно відтворює програмний матеріал (на рівні підручника), може дати стисло характеристику питання, правильно розуміє юридичні терміни, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, виклад не самостійний (переказ підручника), є певні неточності як у матеріалі, так і у висновках, аргументація слабка.

- 1 бал – ЗВО за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але відповідь неповна, в ній налічується багато неточностей, головний зміст матеріалу не розкрито.

- 0 балів – ЗВО не готовий до семінарського заняття або має лише приблизне уявлення про питання, що розглядається на занятті, може сказати два-три речення по суті питання, назвати деякі терміни, але не може їх пояснити, головний зміст матеріалу не розкрито.

Доповнення до відповіді, запитання доповідачу на семінарському занятті оцінюється до 2-х балів:

- суттєве доповнення до доповіді основного доповідача, яке ґрунтується на ознайомленні з монографічною, науковою літературою - 2 бали.

- задані запитання доповідачу, які є не просто уточнюючими, а які мають дискусійний характер - 1 бал.

Опитування кожного ЗВО повинно бути проведено не менше ніж 3-4 рази на протязі семестру за умови регулярного відвідування здобувачем різних видів аудиторних занять.

Критерії виконання тестових завдань:

- 3 бали – точні відповіді на понад 90-95% тестових питань;

- 2 бали – точні відповіді на 70%-89% тестових питань;

- 1 бал – точні відповіді від 50% до 69 % тестових питань;

- 0,5 балів – ЗВО дав відповідь на меншу кількість, ніж 50% питань і показав незадовільний рівень знань з теми.

Критерії вирішення задач (казусів) / написання термінологічного диктанту:

- 3 бали – точна та повна відповідь;

- 2 бали – точні відповіді та недостатньо повне пояснення рішення задачі (казусу)/ точні відповіді та недостатньо повне пояснення терміну;

- 1 бал – не зовсім точне рішення задачі (казусу) / не зовсім точні відповіді на всі терміни диктанту;

- 0 бали – ЗВО намагався дати відповіді, але показав незадовільний рівень знань з теми.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи наступні:

6 балів – повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) на всі питання модульної контрольної роботи; ЗВО вільно орієнтується в поданому матеріалі;

4-5 балів – ЗВО надав на 75 % питань модульної контрольної роботи; відповіді на всі питання контрольної потребують уточнень;

3 бали – ЗВО надав відповіді на 60% питань модульної контрольної роботи; відповіді потребують суттєвих уточнень, недостатнє володіння матеріалом;

2-0 балів – ЗВО надав відповіді менше ніж на 50% питань модульної контрольної роботи; відповіді потребують значних уточнень; ЗВО не орієнтується в поданому матеріалі, вкрай обмежена відповідь.

Складання заліку є обов'язковим елементом підсумкового контролю знань для студентів, які претендують на оцінку «добре» або «відмінно». Якщо студент виконав усі види робіт протягом семестру та набрав 60% підсумкової оцінки (тобто «задовільно»), то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати залік.

Для складання заліку існують білети. Білети складаються із двох питань.

Критерії оцінювання:

- від 33 до 40 балів - відповідь повна і зміст відповіді студента повністю відповідає сутності поставленого запитання;
- від 24 до 32 балі - студент виконує всі завдання без грубих помилок;
- від 17 до 24 балів - студент допускає грубі помилки і всі питання виконані менш ніж на половину;
- не більше 16 балів - при невиконанні хоча б одного завдання білету.

Повторне складання заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів		
Змістовний модуль 1.		0...		15
1	Усні відповіді на семінарських заняттях	0...		5
2	Вирішення тестових завдань, задач (казусів) / написання термінологічного	0... 0...		3 5
3	диктанту			
4	Написання рефератів, доповідей, реферування, захист презентацій	0...		2

	Доповнення, запитання доповідачу на семінарському занятті			
Змістовний модуль 2.		0...		15
1	Усні відповіді на семінарських заняттях	0...		5
2	Вирішення тестових завдань, задач (казусів) / написання термінологічного диктанту	0... 0...		3 5
3	Написання рефератів, доповідей, реферування, захист презентацій	0...		2
4	Доповнення, запитання доповідачу на семінарському занятті			
Змістовний модуль 3.		0...		15
1	Усні відповіді на семінарських заняттях	0...		5
2	Вирішення тестових завдань, задач (казусів) / написання термінологічного диктанту	0... 0...		3 5
3	Написання рефератів, доповідей, реферування, захист презентацій	0...		2
4	Доповнення, запитання доповідачу на семінарському занятті			
Змістовний модуль 3.		0...		15
1	Усні відповіді на семінарських заняттях	0...		5
2	Вирішення тестових завдань, задач (казусів) / написання термінологічного диктанту	0...		3
3	Написання рефератів, доповідей, реферування, захист презентацій	0...		5
4	Доповнення, запитання доповідачу на семінарському занятті	0...		2
Підсумкова оцінка поточного контролю		0...		60

1.3. ПОЛІТИКИ КУРСУ

<p><i>Політика щодо академічної доброчесності</i></p>	<p>Освітній процес базується на академічній доброчесності. Згідно з «Кодексом академічної доброчесності Національного університету «Чернігівська політехніка», вивчення дисципліни базується на принципах взаємної поваги й довіри викладача та здобувача вищої освіти, рівноправності й толерантності.</p> <p>Підготовлені здобувачем вищої освіти види робіт повинні відповідати загальноприйнятим нормам етичної поведінки.</p> <p>Основними формами порушення академічної доброчесності є: - академічний плагіат; - самоплагіат; - фабрикація; - фальсифікація; - списування; - обман; - хабарництво; - необ'єктивне оцінювання.</p> <p>Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей є обов'язковими. Якщо буде виявлено ознаки академічної недоброчесності, -роботи не зараховуються.</p> <p>Від дотримання принципів академічної доброчесності залежить оцінювання, а саме, бали можуть бути анульовані або знижені за порушення.</p>
<p><i>Правила перезарахування кредитів</i></p>	<p>У випадку мобільності, правила перескладання або відпрацювання пропущених занять тощо: відбувається згідно з «Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу НУ «Чернігівська політехніка» https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-akademichnu-mobilnist-uchasnykiv-osvitnogo-proczesu.pdf</p>
<p><i>Політика щодо дедлайнів та перескладання</i></p>	<p>Роботи, які здаються із порушенням дедлайнів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).</p> <p>Порядок ліквідації академічної заборгованості визначено в «Положенні про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка» від 31 серпня 2020 р. https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-ocinyuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf</p>
<p><i>Політика щодо відвідування</i></p>	<p>Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн (дистанційній) формі за погодженням.</p>

Пропущені заняття без поважних причин відпрацьовуються відповідно до графіка консультацій викладача.

У порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка» від 31 серпня 2020 р. <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-ocinyuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf> здобувач вищої освіти, який має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни згідно з індивідуальним начальним планом не допускається до складання екзамену (диференційованого заліку) під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість.

Вільне відвідування занять організовується відповідно до «Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка» від 31 серпня 2020 р. <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/poryadok-nadannya-dozvolu-na-vilne-vidviduvannya-zanyat-zdobuvacham-vyshhoyi-osvity.pdf>

Вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти Університету дозволяється з метою створення умов для навчання ЗВО, які не можуть відвідувати навчальні заняття з поважних причин за діючим розкладом. До поважних причин відносяться випадки, підтверджені відповідними документами, а саме:

поєднання навчання зі спортивною та (або) громадською діяльністю, наявність дітей віком до 3-х років, вагітність, поєднання навчання з роботою за фахом, дуальне навчання (у разі його запровадження для окремих здобувачів вищої освіти), інші випадки.

<p><i>Політика оскарження результатів контрольних заходів.</i></p>	<p>Для вирішення спірних питань, пов'язаних із організацією та проведенням семестрового контролю, оцінювання практик, атестації та визнанні результатів навчання в неформальній та/або інформальній освіті на факультеті створюється апеляційна комісія розпорядженням декана, до складу якої включаються, завідувачі кафедр, науково-педагогічні працівники та представники органів студентського самоврядування. Головою апеляційної комісії призначається декан. Порядок подання та розгляду апеляцій визначається відповідно до р.7 «Положенні про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка» https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-ocziyuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf</p>
<p><i>Консультації</i></p>	<p>Консультації є однією з основних форм надання студентам допомоги в самостійній роботі з вивчення дисципліни стосовно незрозумілих питань або відпрацювання занять. Проводяться консультації відповідно до затвердженого та розміщеного на сайті кафедри графіка.</p>
<p><i>Розвиток soft skills</i></p>	<p>Створення так званого «емоційного інтелекту» у здобувачів вищої освіти, здатних не тільки засвоювати професійні компетентності, а і формувати, відбувається наступним чином: здобувачі під час освітнього процесу отримують 1) питання з відкритим типом відповіді, вирішення яких потребує критичного мислення шляхом колективного обговорення; 2) завдання із спеціально здійсненою помилкою у вихідних даних або ході рішення. 3) ситуаційні завдання та кейси для обговорення і вирішення, які потребують групової взаємодії, критичного мислення, креативності та спрямовані на формування комунікаційних та управлінських навичок. Також здобувачі приймають участь у студентських науково-практичних конференціях, семінарах, тренінгах.</p>

II. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. ДЕОНТОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Питання для обговорення:

1. Історія деонтології: передумови виникнення, етапи розвитку.
2. Засоби і методи пізнання деонтології правоохоронної діяльності.
3. Функції та принципи деонтології правоохоронної діяльності.
4. Зв'язок деонтології правоохоронної діяльності з юридичною деонтологією з іншими юридичними та суспільними дисциплінами.

Дайте визначення понять:

деонтологія, етичні норми, методи пізнання, міждисциплінарний зв'язок, належне та можливе, принципи деонтології, професійний обов'язок, функції деонтології, юридична деонтологія.

Питання для самоконтролю:

1. Які основні етапи розвитку деонтології?
2. Які передумови виникнення деонтології як науки?
3. Як змінювалися погляди на деонтологію протягом історії?
4. Які загальнонаукові методи використовуються для пізнання деонтології?
5. Які спеціально-наукові методи застосовуються у дослідженні деонтології?
6. Як методи пізнання впливають на розуміння деонтології?
7. Які основні функції деонтології у правоохоронній діяльності?
8. Які принципи лежать в основі деонтології?
9. Як функції та принципи деонтології впливають на професійну діяльність правоохоронців?
10. Як деонтологія правоохоронної діяльності пов'язана з юридичною деонтологією?
11. Який зв'язок між деонтологією правоохоронної діяльності та іншими юридичними дисциплінами?
12. Як деонтологія взаємодіє з суспільними дисциплінами?

Тематика індивідуальних робіт / презентацій:

1. Передумови виникнення деонтології як науки.
2. Загальнонаукові методи дослідження деонтології.

3. Вплив деонтологічних принципів на професійну діяльність правоохоронців.

4. Вплив суспільних дисциплін на формування деонтологічних норм.

Практичне завдання:

Складіть схему: «Зв'язок деонтології правоохоронної діяльності з юридичною деонтологією з іншими юридичними та суспільними дисциплінами»

Рекомендована література:

Базова:

[1 – 9].

Допоміжна:

1. *Головко О. М.* Історико-правові погляд Джеремі Бентама. *Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна*. Серія: Право. 2017. Вип. 3. С. 34–37.
2. *Гриценко В. Г.* Становлення та розвиток правоохоронної системи України: історико-правовий генезис. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Юриспруденція, 2017. № 25. С. 22–25.
3. *Поліцейська деонтологія: мультимедійний навчальний посібник*. Національна академія внутрішніх справ. URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/police_deontology/info/lec1.html

ТЕМА 2. ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК РІЗНОВИД СОЦІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Питання для обговорення:

1. Правоохоронна діяльність як різновид соціальної діяльності.
2. Зміст, основні завдання, види та напрями (функції) правоохоронної діяльності.
3. Види та система правоохоронної діяльності.
4. Мета правоохоронної та юридичної діяльності та їх роль у процесі становлення громадянського суспільства та правової держави в Україні.

Дайте визначення понять:

правоохоронна діяльність, соціальна діяльність, види правоохоронної діяльності, функції правоохоронної діяльності, громадянське суспільство, правова держава.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке правоохоронна діяльність і як вона пов'язана з соціальною діяльністю?
2. Які основні завдання правоохоронної діяльності?
3. Які основні завдання правоохоронної діяльності?
4. Які види правоохоронної діяльності існують?
5. Які функції виконує правоохоронна діяльність?
6. Які види правоохоронної діяльності ви знаєте?
7. Як організована система правоохоронної діяльності в Україні?
8. Яка мета правоохоронної діяльності?
9. Яка роль правоохоронної діяльності у становленні громадянського суспільства?
10. Як правоохоронна діяльність сприяє формуванню правової держави в Україні?

Тематика індивідуальних робіт / презентацій:

1. Поняття та основна характеристика правоохоронної діяльності.
2. Основні завдання правоохоронної діяльності в сучасному суспільстві.

Практичні завдання:

1. Складіть таблицю: «Класифікація видів правоохоронної діяльності».

Критерій класифікації	Вид правоохоронної діяльності
...	

2. Складіть схему: Основні функції правоохоронної діяльності.

Рекомендована література:

Базова:

[1 – 9].

Допоміжна:

1. Пендюра М. М. Завдання поліцейської деонтології як міждисциплінарної юридичної науки в системі підготовки висококваліфікованих поліцейських. *Юридична освіта: осмислення, виклики та перспективи: зб. матеріалів круг. столу* (м. Київ, 26 берез. 2020 р.) / Редкол.: А.М. Завальний, Ю. В. Кривицький, Н.В. Лазнюк. Київ: НАВС, 2020 С. 83–87.
2. Табака Т. Сутність правоохоронної діяльності. *Актуальні проблеми правознавства*, 2024. № 1 (37). С. 257-261. URL: <https://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/1845/1897>

ТЕМА 3. НАЦІОНАЛЬНІ ТА МІЖНАРОДНІ ДЕОНТОЛОГІЧНІ СТАНДАРТИ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Питання для обговорення:

1. Деонтологічні стандарти організації та діяльності Національної поліції України.
2. Міжнародні та європейські етичні стандарти правоохоронної діяльності.

Дайте визначення понять:

правоохоронні органи, поліція, Національна поліція України. морально-етичні стандарти професійної діяльності правоохоронних органів, деонтологічні стандарти професійної діяльності поліції, міжнародні етичні стандарти професійної діяльності поліції, національні деонтологічні стандарти професійної діяльності поліції, поліцейська етика, поліцейська деонтологія, правила етичної поведінки поліцейського, деонтологічні акти (кодекси).

Питання для самоконтролю:

1. Що таке деонтологічні стандарти і яка їх роль у правоохоронній діяльності?
2. Які основні принципи деонтології застосовуються в діяльності Національної поліції України?
3. Які основні принципи деонтології застосовуються в діяльності Національної поліції України?
4. Як забезпечується дотримання етичних стандартів у повсякденній діяльності поліцейських?
5. Які механізми контролю та відповідальності існують для забезпечення дотримання деонтологічних стандартів?
6. Які міжнародні документи регулюють етичні стандарти правоохоронної діяльності?
7. Як міжнародні стандарти впливають на діяльність правоохоронних органів в Україні?
8. Які основні відмінності між національними та міжнародними деонтологічними стандартами?
9. Які етичні вимоги висуваються до працівників поліції згідно з Європейським кодексом поліцейської етики?
10. Як забезпечується дотримання прав людини в діяльності правоохоронних органів?
11. Які основні міжнародні документи регулюють етичні стандарти правоохоронної діяльності?
12. Як міжнародні стандарти впливають на діяльність правоохоронних органів в Україні?

13. Які етичні вимоги висуваються до працівників поліції згідно з Європейським кодексом поліцейської етики?

Тематика індивідуальних робіт / презентацій:

1. Загальна характеристика міжнародно-правових та європейських актів, що встановлюють права і свободи людини, в тому ж разі й такі, що можуть порушуватися через неправомірну та неетичну поведінку правоохоронців.
2. Загальна характеристика міжнародно-правових та європейсько-правових, деонтологічних й етичних стандартів професійної діяльності правоохоронних органів, норми яких вказують на належну поведінку відповідних посадових осіб та службовців.
3. Вплив міжнародних стандартів у сфері захисту прав людини на діяльність Національної поліції України.

Практичні завдання:

Ознайомтеся із змістом

- Стандартів ООН:

- Загальна декларація прав людини (1948 р.),
- Міжнародний пакт про громадянські та політичні права (1966 р.),
- Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку (1979 р.),
- Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання (1984 р.),
- Основні принципи застосування сили і вогнепальної зброї посадовими особами щодо підтримання правопорядку (1990 р.),
- Декларація основних принципів правосуддя для жертв злочинів та зловживання владою (1985 р.),
- Основні принципи поводження з в'язнями (1990 р.),
- Декларація про захист усіх осіб від насильницького зникнення (1992 р.),
- Керівні принципи, щодо ролі осіб, які здійснюють судове переслідування (1990 р.).

- Стандартами Ради Європи:

- Декларація про поліцію (1979 р.),
- Європейський кодекс поліцейської етики (2001 р.),
- Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (1950 р.),
- Основні принципи етики поліцейської служби (1979 р.).

Рекомендована література:

Базова:

[1 – 9].

Нормативно-правові акти:

1. *Європейський кодекс* поліцейської етики: міжнародний документ. Рекомендація Rec. (2001)10. Прийнята Комітетом міністрів Ради Європи 19 вересня 2001 року. URL: https://hrea.org/wp-content/uploads/2021/02/Recommendation-Rec200110_European-Code-of-Police-Ethics_Ukrainian.pdf
2. *Декларація про поліцію*: міжнародний документ від 08.05.1979: Резолюція Парламентської Асамблеї Ради Європи № 690 (1979). URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_803#Text.
3. *Резолюція 34/169* від 17 грудня 1979 р. Генеральної Асамблеї ООН «Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку». URL.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_282.
4. *Резолюція № 690 (1979)* Парламентської асамблеї Ради Європи «Декларація про поліцію». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_803
5. *Про Національну поліцію*: Закон України від 02.07.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
6. *Про затвердження Правил* етичної поведінки поліцейських: Наказ Міністерства Внутрішніх справ України від 09.11.2016 № 1179, у редакції від 04.11.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1576-16#Text>

Допоміжна:

1. *Брисковська О. М.* Формування антикорупційної свідомості громадян як чинник подолання корупції URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/eae713f-e00e-41dc-96c0-f9ee8bf33c98/content>
2. *Гладчук Д. І.* Деонтологічні засади поліцейської діяльності: зміст, сучасні вітчизняні стандарти. *Juris Europensis Scientia*, 2020. Вип. 4. С. 10-14. URL: http://jes.nuoua.od.ua/archive/4_2020/4.pdf
3. *Добровінський А.В.* Європейські стандарти діяльності поліції та їх реалізація в Україні. Сучасна європейська поліцейстика та можливості її використання в діяльності Національної поліції України. Харків, 2019. С. 102-104 URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/11_04_2019/pdf/47.pdf
4. *Савчук Р. М.* Поняття та система міжнародних стандартів правоохоронної діяльності. *Юридичний науковий електронний журнал*. С. 369-373 URL: http://www.lsej.org.ua/2_2023/87.pdf
5. *Товтига Л. М.* Правова основа діяльності поліції: сучасний стан в Україні і досвід країн ЄС. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023, № 4. С.56-59. URL: http://www.lsej.org.ua/4_2023/11.pdf

ТЕМА 4. ПРОФЕСІОГРАМИ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Питання для обговорення:

1. Поняття професіографії та професіограми.
2. Зміст і структура професіограми.
3. Професіограми працівників правоохоронних органів:
  - Професіограма патрульного поліцейського. Основні функції патрульного поліцейського та деонтологічні аспекти діяльності. Нормативні акти, що регламентують діяльність патрульного поліцейського.
  - Професіограма дізнавача. Основні функції дізнавача та деонтологічні аспекти діяльності. Нормативні акти, що регламентують діяльність дізнавача.
  - Професіограма оперуповноваженого карного розшуку. Основні функції оперуповноваженого карного розшуку та деонтологічні аспекти діяльності. Нормативні акти, що регламентують діяльність оперуповноваженого карного розшуку.
  - Професіограма слідчого органів Національної поліції. Основні функції слідчого та деонтологічні аспекти діяльності. Нормативні акти, що регламентують діяльність слідчого органу Національної поліції.

Дайте визначення понять:

дізнавач, Національна поліція України, оперуповноважений, правоохоронні органи, поліція, професіографія, професіограма, професійні якості, слідчий.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке професіографія і яка її роль у визначенні професійних вимог до працівників правоохоронних органів?
2. Які основні компоненти включає професіограма?
3. Які основні елементи структури професіограми?
4. Як професіограма допомагає у відборі та підготовці кадрів для правоохоронних органів?
5. Які основні функції виконує патрульний поліцейський?
6. Які деонтологічні аспекти діяльності патрульного поліцейського?
7. Які нормативні акти регламентують діяльність патрульного поліцейського?
8. Які основні функції виконує дізнавач?
9. Які деонтологічні аспекти діяльності дізнавача?
10. Які нормативні акти регламентують діяльність дізнавача?
11. Які основні функції виконує оперуповноважений карного розшуку?

12. Які деонтологічні аспекти діяльності оперуповноваженого карного розшуку?
13. Які нормативні акти регламентують діяльність оперуповноваженого карного розшуку?
14. Які основні функції виконує слідчий органів Національної поліції?
15. Які деонтологічні аспекти діяльності слідчого?
16. Які нормативні акти регламентують діяльність слідчого органів Національної поліції?

Тематика індивідуальних робіт / презентацій:

1. Професійні та особисті якості патрульного поліцейського.
2. Професійні та особисті якості дізнавача.
3. Професійні та особисті якості оперуповноваженого карного розшуку.
4. Професійні та особисті якості слідчого.

Рекомендована література:

Базова:

[1 – 9].

Нормативно-правові акти:

1. *Про Національну поліцію*: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
2. *Про затвердження Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України*: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 20.05.2020 р. № 405. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text>
3. *Про організацію діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України*: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 06.07.2017 № 570 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>

Допоміжна:

1. *Андросюк В. Г.* Методологічне підґрунтя професіографії в Національній поліції України в сучасних умовах. *Юридична психологія*, 2019. № 2. С. 16-22 URL: <file:///C:/Users/admin/Downloads/1116-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-2248-1-10-20200116.pdf>
2. *Бакаянова Н. М., Кубаєнко А. В., Свида О. Г.* Організація діяльності Національної поліції України та оперативних підрозділів: навчально-методичний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання) Одеса : Фенікс, 2020. 251 с.

3. Барко В. Професіограма дільничного офіцера Національної поліції України. *Право і Безпека*, 2019. № 1. С. 91-96.
4. Барко В. І., Остапович В. П., Барко В. В. Теоретичні і прикладні засади розробки професіограми оперуповноваженого карного розшуку Національної поліції України. *Наука і правоохорона*, 2018. № 2. С. 280-288. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&S21P03=FILA=&S21STR=Nip_2018_2_37
5. Великий Ю. Особливості удосконалення професійно-орієнтованої психофізичної підготовки слідчих Національної поліції. Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура. 2022. Вип. 38. С. 32-41. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/fcult/article/view/6397/6698>
6. Волошина О. В. Сутність організаційно-управлінської компетентності у психологічній структурі професійної діяльності слідчого. *Юридична психологія*. 2019. № 2. С. 78-85.
7. Ковалів М. В., Єсімов С. С., Назар Ю. С., Гаврильців М. Т., Лук'янова Г. Ю., Годяк А. І., Бліхар М. М. Судові та правоохоронні органи: навчальний посібник Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. 388 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/76/1/sydovi%20i%20pravooxor.pdf>
8. Матієнко Т. В. Нормативно-правова основа прийняття та реалізації рішень в професійній діяльності оперуповноважених. *Наука і освіта : наук.-практ. журнал*, 2011. № 3. С. 60-64. URL: https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2011/3_2011/16.pdf
9. Петриченко Є. І. Процесуальний статус суб'єктів, що здійснюють дізнання. *Актуальні проблеми діяльності органів досудового розслідування: матеріали кругл. столу (м. Дніпро, 25 лютого 2021 р.)*. Дніпро: ДДУВС, 2021. С. 156-161 URL: <https://er.dduvs.in.ua/handle/123456789/6499>
10. Пряхіна Н. О., Когут Я. М., Жидецький Ю. Ц. Професійно важливі якості сучасного поліцейського. *Габітус*. 2022. Вип. 39. С. 239-243. URL: <http://habitus.od.ua/journals/2022/39-2022/43.pdf>
11. Соцький А. М. Деякі аспекти процесуального статусу дізнавача в кримінальному провадженні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2022. № 1. С. 200-205. URL: http://apnl.dnu.in.ua/1_2022/33.pdf
12. Хлистік М. А. Визначення поняття правоохоронного органу в законодавстві України. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія: Юридичні науки. 2021. Том 32 (71) № 4. С. 49-54 URL: https://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/4_2021/4_2021.pdf

ТЕМА 5. ПРОФЕСІЙНИЙ ОБОВ'ЯЗОК: ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ

Питання для обговорення:

1. Поняття професійного обов'язку, об'єктивна та суб'єктивна сторона.
2. Співвідношення моралі і права у професійному обов'язку.
3. Види професійного обов'язку: національний, суспільний, державний, юридичний, громадський, моральний, духовний, трудовий, професійний, службовий, функціональний, особистий (персональний) та ін.

Дайте визначення понять:

норма права, норма моралі, професійний обов'язок, правоохоронна діяльність.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке професійний обов'язок і які його основні характеристики?
2. Яка різниця між об'єктивною та суб'єктивною стороною професійного обов'язку?
3. Як об'єктивна сторона професійного обов'язку впливає на виконання службових обов'язків?
4. Як суб'єктивна сторона професійного обов'язку впливає на особисту відповідальність працівника?
5. Як моральні принципи впливають на виконання професійного обов'язку?
6. Яка роль правових норм у визначенні професійного обов'язку?
7. Як співвідношення моралі і права впливає на професійну діяльність правоохоронців?
8. Які приклади конфліктів між моральними і правовими нормами можна навести у професійній діяльності?
9. Які основні види професійного обов'язку існують?
10. Як національний професійний обов'язок відрізняється від суспільного?
11. Яка роль державного професійного обов'язку у діяльності правоохоронців?
12. Як юридичний професійний обов'язок впливає на правозастосовну діяльність?
13. Які особливості морального та духовного професійного обов'язку?
14. Як трудовий професійний обов'язок впливає на виконання службових обов'язків?
15. Які функції виконує службовий професійний обов'язок?
16. Як особистий (персональний) професійний обов'язок впливає на професійну діяльність?

Тематика індивідуальних робіт / презентацій:

1. Значення моралі і права у регуляції поведінки особистості.
2. Професійний обов'язок працівника правоохоронної сфери.

Практичне завдання:

Складіть схему: «Види професійного обов'язку»

Рекомендована література:

Базова:

[1 – 9].

Допоміжна:

1. *Даниленко А.В.* Моральна визначеність мотивації як невід'ємної складової професіоналізму працівників органів внутрішніх справ. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія Юриспруденція. 2014. № 12. Т. 1. С. 199-201. URL: https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc12/part_1/58.pdf
2. *Євхутич І. М.* Мораль і право в системі соціальних уявлень та їх місце й роль у діяльності Національної поліції України: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 212 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/400/1/%D0%84%D0%B2%D1%85%D1%83%D1%82%D0%B8%D1%87%20%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F.pdf>
3. Професійна етика. URL: <http://pe.ptngu.com/07.html>
4. *Самолук Ю. М.* Співвідношення права і моралі. Судова апеляція. 2009. № 2(15). С. 16-23. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/13977/02-Samolyuk.pdf?sequence=1>
5. *Сидоренко О. М.* Право та мораль як основні способи правового впливу на поведінку суб'єктів. Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані : монографія / за ред. О. В. Козаченка, Є. Л. Стрельцова; МОН України, НУ «ОЮА», Каф.крим. права та ін. крим.-прав. дисциплін Миколаїв. ін-т. права, ПРЦ НАПрНУ, ГО «Всеукр. Асоціація крим. права». Миколаїв: Іліон, 2016. С. 405-420. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/6679/Sidorenko%20Pravo.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
6. *Романова А.* Правоохоронна діяльність і воєнний стан: морально-правові особливості. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: «Юридичні науки», 2022. № 3 (35). С. 89-94. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/dec/29213/14.pdf>

ТЕМА 6. ДЕОНТОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Питання для обговорення:

1. Національний та міжнародний механізми захисту прав людини в контексті правоохоронної діяльності.
2. Діяльність поліції і права людини під час забезпечення правопорядку, публічних зібрань, воєнного стану:
  - Особливості застосування сили і вогнепальної зброї поліцейськими.
  - Стандарти деонтологічного поведіння поліцейського при затриманні особи.
3. Типові порушення прав та свобод людини і громадянина з боку правоохоронців та шляхи їхнього запобігання.
4. Відповідальність поліцейського в його професійній діяльності.

Дайте визначення понять:

воєнний стан, вогнепальна зброя, відповідальність правоохоронців, дискримінація, дисциплінарна відповідальність, етичні стандарти, Європейський суд з прав людини, затримання, застосування сили, Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, механізми запобігання, міжнародні стандарти прав людини, надмірне застосування сили, національні механізми захисту, неправомірні затримання, омбудсмен, права людини, правопорядок, порушення прав людини, професійна етика, публічні зібрання, службові обов'язки, юридична відповідальність.

Питання для самоконтролю:

1. Які основні міжнародні документи регулюють захист прав людини?
2. Які функції виконує омбудсмен у сфері захисту прав людини?
3. Як національні механізми захисту прав людини взаємодіють з міжнародними?
4. Які принципи регулюють застосування сили поліцейськими?
5. Які стандарти деонтологічного поведіння поліцейських при затриманні особи?
6. Як забезпечується правопорядок під час публічних зібрань?
7. Які є типові порушення прав людини з боку правоохоронців?
8. Які механізми запобігання порушенням прав людини існують?
9. Як забезпечується відповідальність правоохоронців за порушення прав людини?
10. Які види відповідальності несуть поліцейські?
11. Які етичні стандарти повинні дотримуватися поліцейські у своїй діяльності?

12. Як забезпечується контроль за дотриманням поліцейськими своїх службових обов'язків?

Тематика індивідуальних робіт / презентацій:

1. Роль омбудсмана в захисті прав людини в Україні та за кордоном.
2. Міжнародні стандарти прав людини та їх імплементація в національне законодавство.
3. Правові аспекти застосування сили та вогнепальної зброї поліцейськими.
4. Деонтологічні стандарти поведінки поліцейських під час затримання осіб.
5. Забезпечення правопорядку під час публічних зібрань: міжнародний досвід та українська практика.
6. Механізми запобігання порушенням прав людини в діяльності правоохоронних органів.
7. Юридична відповідальність поліцейських за порушення прав людини.

Рекомендована література:

Базова:

[1 – 9].

Допоміжна:

1. Букач В. В. Зміст конституційних політичних прав і свобод громадян. *Право України*, 2015. №9. С. 21-23. URL: https://scholar.google.com/citations?user=-FO_jfAAAAAJ&hl=ru
2. Букач В. В. Особливості забезпечення поліцією конституційних політичних прав та свобод громадян. *Захист прав, свобод і законних інтересів громадян України в процесі правоохоронної діяльності*: Матер. Між нар. наук.-практ. конф. / Голов. ред. І.Г. Кириченко. Донецьк: ДІВС, 2016. С.594-602. URL: https://scholar.google.com/citations?user=-FO_jfAAAAAJ&hl=ru
3. Коваленко В. В. Механізм захисту прав і свобод людини в діяльності Національної поліції України. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2020. № 1 (19). С. 81-87. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/8c5e9696-1c6a-4d85-ac47-45a7d992d81f/content>
4. *Міжнародний захист прав людини* : навч. посіб. / кол. авторів ; за ред. О. Б. Онишко. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 540 с.
5. *Поліцейська деонтологія*: мультимедійний навчальний посібник. Національна академія внутрішніх справ. URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/police_deontology/info/lec3.html
6. Разметаєва Ю. С. Доктрина та практика захисту прав людини: навч. посіб. Київ: ФОП Голембовська О. О., 2018. 364 с. URL: https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/phd_1_copy.pdf

ТЕМА 7. ДЕОНТОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ ТА ІНШІ ВИКЛИКИ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Питання для обговорення:

1. Забезпечення гендерної рівності у національній поліції
2. Звички і традиції у мультикультурних суспільствах: виклики поліцейській діяльності

Дайте визначення понять:

гендерна рівність, дискримінація, етноцентризм, культура, ксенофобія, расизм, стереотипи, субкультура, упередження, толерантність

Питання для самоконтролю:

1. Які основні принципи гендерної рівності повинні дотримуватися у поліцейській діяльності?
2. Як забезпечується гендерна рівність у Національній поліції України?
3. Які нормативно-правові акти регулюють гендерну рівність у поліцейській діяльності?
4. Які методи і стратегії використовуються для подолання гендерних стереотипів у поліції?
5. Які приклади успішного впровадження гендерної рівності у поліцейській діяльності можна навести?
6. Які психологічні аспекти важливі для забезпечення гендерної рівності у поліцейській діяльності?
7. Як поліція може сприяти гендерній рівності під час виконання службових обов'язків?
8. Які заходи можуть бути вжиті для покращення гендерної рівності у поліцейській діяльності?
9. Які виклики стоять перед поліцією у мультикультурних суспільствах?
10. Як звички і традиції різних культур можуть впливати на поліцейську діяльність?

Тематика індивідуальних робіт / презентацій:

1. Гендерні стереотипи і упередження.
2. Поняття та види дискримінації.
3. Поняття та види субкультур.

Рекомендована література:

Базова:

Допоміжна:

1. Дені Л. Гендерні питання у поліції: DCAF, ОБСЄ/БДПЛ, ООН Жінки (2019 рік), «Управління сектором безпеки, реформа сектору безпеки та гендерні питання», Збірник інформаційно-методичних матеріалів «Гендерні питання у секторі безпеки». Женева: DCAF, ОБСЄ/БДПЛ, ООН Жінки. URL: <https://www.dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/Tool%202020UA.pdf>
2. Замуренко С. Дотримання принципу недискримінації як основного чиннику ефективної професійної діяльності поліцейського. *Виклики толерантності в умовах російської воєнної агресії*: матеріали Всеукраїнської науково-дискусійної платформи, яка приурочена до Міжнародного дня толерантності, м. Кропивницький, 16 листопада 2023 року. Кропивницький: ДонДУВС, 2023. С. 21-23. URL: <https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2023/11/zbirnyk-16.11.2023.pdf>
3. Ковач О. Толерантність в діяльності поліцейського як інструмент захисту прав та інтересів громадян. *Виклики толерантності в умовах російської воєнної агресії*: матеріали Всеукраїнської науково-дискусійної платформи, яка приурочена до Міжнародного дня толерантності, м. Кропивницький, 16 листопада 2023 року. Кропивницький: ДонДУВС, 2023. С. 26 – 28. URL: <https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2023/11/zbirnyk-16.11.2023.pdf>
4. Комірча Я. Особливості поведінки у конфліктних ситуаціях поліцейських із різними типами гендерної ідентичності. *Виклики толерантності в умовах російської воєнної агресії*: матеріали Всеукраїнської науково-дискусійної платформи, яка приурочена до Міжнародного дня толерантності, м. Кропивницький, 16 листопада 2023 року. Кропивницький: ДонДУВС, 2023. С. 28-31. URL: <https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2023/11/zbirnyk-16.11.2023.pdf>
5. Кононенко Т. Гендерна рівність: до постановки проблеми. *Виклики толерантності в умовах російської воєнної агресії*: матеріали Всеукраїнської науково-дискусійної платформи, яка приурочена до Міжнародного дня толерантності, м. Кропивницький, 16 листопада 2023 року. Кропивницький: ДонДУВС, 2023. С. 31-33. URL: <https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2023/11/zbirnyk-16.11.2023.pdf>
6. *Поліцейська деонтологія*: мультимедійний навчальний посібник. Національна академія внутрішніх справ. URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/police_deontology/info/lec4.html
7. Стахура А. П. Забезпечення гендерної рівності у національній поліції України під час дії воєнного стану: основні тенденції. *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія: право, публічне управління та адміністрування, 2023. № 9. URL: <https://reicst.com.ua/pmtl/article/view/2023-9-01-03>

ТЕМА 8. ПСИХОЛОГІЧНА, ЕТИЧНА ТА ЕСТЕТИЧНА КУЛЬТУРА ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Питання для обговорення:

1. Психологічна культура поліцейського, її структура.
2. Професійна етика правоохоронця.
3. Естетична культура поліцейського.

Дайте визначення понять:

етика, етична культура правоохоронця, етичні принципи, естетика, естетична культура правоохоронця, моральні цінності, психологічна готовність, психологічна культура правоохоронця, психологічний склад особи, професійна культура.

Питання для самоконтролю:

1. Що включає в себе психологічна культура поліцейського?
2. Які основні компоненти психологічної готовності поліцейського?
3. Які етичні принципи повинні дотримуватися правоохоронці у своїй діяльності?
4. Як професійна етика впливає на взаємовідносини між правоохоронцями та суспільством?
5. Що таке естетична культура поліцейського і як вона формується?
6. Які заходи сприяють розвитку естетичної культури у поліцейських?

Тематика індивідуальних робіт / презентацій:

1. Вплив стресу на професійну діяльність поліцейських.
2. Методи психологічної підтримки та реабілітації правоохоронців.
3. Основні етичні принципи та їх значення у професійній діяльності.
4. Вплив етичної культури на довіру громадян до поліції.
5. Роль естетики у формуванні професійного іміджу поліцейського.
6. Вплив зовнішнього вигляду та поведінки на сприйняття поліцейських громадянами.
7. Професійна етика та моральні дилеми в роботі поліцейських.
8. Психологічні аспекти взаємодії поліцейських з громадянами.
9. Розвиток етичної та естетичної культури у процесі навчання поліцейських.
10. Професійна деформація та її вплив на етичну культуру поліцейських.

Рекомендована література:

Базова:

[1 – 9].

Допоміжна:

1. *Психологія у професійній діяльності поліції* : навч. посіб. / О. О. Євдокімова, І. В. Жданова, Д. В. Швець та ін.; за заг. ред. В. В. Сокурєнка ; МВС України, Харків, нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. 426 с
2. *Психологічні особливості комунікації в діяльності оперативного працівника поліції: методичні рекомендації* / Я. М. Когут, О. М. Борисюк, Ю. Ц. Жидецький, Н. М. Калька, Н. О. Пряхіна, О. Й. Хомин. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 112 с.
3. *Поліцейська деонтологія: мультимедійний навчальний посібник*. Національна академія внутрішніх справ. URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/police_deontology/info/lec4.html
4. *Професійна етика: мультимедійний навчальний посібник*. Національна академія внутрішніх справ. URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/profesiina_etyka/info/lec_pep.html
5. *Свічкарьова Я. В.* Професійна етика у діяльності правоохоронних органів. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*, 2023. Серія Право. Вип. 76: ч. 2. С. 75-78. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2023/05/14.pdf>
6. *Федоренко О.* Сутність і складові професійної культури працівників правоохоронних органів. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*, 2019. Вип. 4. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/473ee5b0-f35d-43b2-8749-8179b457e8a9/content>

ТЕМА 9. КОМУНІКАТИВНА ТА ПОЛІТИКО-ПРАВОВА КУЛЬТУРА ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Питання для обговорення:

1. Комунікативна культура поліцейського.
2. Правова культура поліцейського.
3. Політична культура поліцейського.

Дайте визначення понять:

громадянська відповідальність, інтерактивний аспект, комунікативна компетентність, перцептивний аспект, політична нейтральність, політична свідомість, правова компетентність, правова свідомість.

Питання для самоконтролю:

1. Як я можу покращити свої навички слухання та розуміння співрозмовника?
2. Чи вмію я ефективно передавати інформацію в стресових ситуаціях?

3. Як я реаую на невербальні сигнали під час спілкування?
4. Чи знаю я всі необхідні закони та нормативні акти, що регулюють мою діяльність?
5. Як я застосовую правові знання на практиці?
6. Чи дотримуюсь я етичних стандартів у своїй роботі?
7. Чи розумію я основні політичні процеси та їх вплив на мою роботу?
8. Як я забезпечую політичну нейтральність у своїй діяльності?
9. Чи усвідомлюю я свою відповідальність перед громадянами та державою?

Тематика індивідуальних робіт / презентацій:

1. Особливості ефективної комунікації з громадянами
2. Особливості ефективної комунікації з потерпілими.
3. Особливості ефективної комунікації з підозрюваними.
4. Особливості ефективної комунікації з іноземцями.
5. Роль комунікативної культури у професійній діяльності поліцейського.
6. Психологічні аспекти комунікації в роботі поліцейського.
7. Методи покращення комунікативних навичок поліцейських.
8. Використання невербальної комунікації у взаємодії з громадянами.
9. Роль правової культури у запобіганні професійній деформації поліцейських.
10. Політична нейтральність як основа професійної етики поліцейського.

Рекомендована література:

Базова:

[1 – 9].

Допоміжна:

1. *Крашеніннікова Т. В.* Комунікативна компетенція працівника Національної поліції: Навчальний посібник. Дніпро: Адверта, 2017. 107 с.
2. *Козубенко І. В.* Комунікативна складова професійної діяльності поліцейського. *Юридична психологія*, 2022. № 3 (31). С. 122-129. URL: <https://psychped.naiiau.kiev.ua/index.php/psychped/article/download/1535/1529/>
3. *Поліцейська деонтологія: мультимедійний навчальний посібник.* Національна академія внутрішніх справ. URL: https://arm.naiiau.kiev.ua/books/police_deontology/info/lec4.html
4. *Синявська О. Ю.* До питання формування правової культури поліцейських. *Підготовка охоронців правопорядку в Харкові (1917–2017 рр.)*. Харків, 2017. С. 260-261. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/25_11_2017/pdf/141.pdf

ТЕМА 10. СОЦІАЛЬНІ КОНФЛІКТИ ТА ПРОФЕСІЙНА ДЕФОРМАЦІЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Питання для обговорення:

1. Соціальні конфлікти та їх прояв у сфері поліцейської діяльності.
2. Поняття, причини й умови професійної деформації поліцейського
3. Основні напрями профілактики та подолання професійної деформації поліцейського

Дайте визначення понять:

професійна деформація поліцейського, профілактика та подолання професійної деформації, соціальні конфлікти.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке соціальні конфлікти і як вони проявляються у сфері поліцейської діяльності?
2. Які основні причини та умови виникнення професійної деформації поліцейського?
3. Які методи профілактики та подолання професійної деформації ви знаєте?
4. Як впливає професійна деформація на особисте та професійне життя поліцейського?
5. Які заходи можуть бути ефективними для зниження рівня професійної деформації серед поліцейських?

Тематика індивідуальних робіт / презентацій:

1. Види соціальних конфліктів та їх вплив на роботу поліції.
2. Роль поліції у вирішенні міжнаціональних конфліктів.
3. Взаємодія поліції з громадськістю під час соціальних конфліктів.
4. Поняття та основні причини професійної деформації.
5. Психологічні та соціальні наслідки професійної деформації для поліцейських.
6. Вплив професійної деформації на ефективність виконання службових обов'язків.
7. Методи профілактики професійної деформації серед поліцейських.
8. Роль психологічної підтримки у подоланні професійної деформації.
9. Досвід зарубіжних країн у боротьбі з професійною деформацією поліцейських.

Практичне завдання:

Складіть схему: «Види конфліктів у службовій діяльності».

Рекомендована література:

Базова:

[1 – 9].

Допоміжна:

1. Баратинська А. В. Дослідження професійного вигорання працівників правоохоронних органів у світлі ідей позитивної психології. *Проблеми екстремальної та кризової психології*. 2015. Вип. 17. С. 55-66. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekp_2015_17_9
2. Барко В. І., Бондарчук М. Т. Психологічні умови ефективної психопрофілактичної роботи керівників підрозділів Національної поліції України. *Право і безпека*. 2016. № 1 (60). С. 13-19. URL : <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/33b29567-27d6-49b2-ba4b7f3dd2c086dc/content>
3. Курбят'єв О. Професійна деформація особистості працівника правоохоронного органу як причина неналежного виконання своїх службових обов'язків. *Юридичний вісник*, 2019. № 4. С. 204-210. URL: http://yurvisnyk.in.ua/v4_2019/32.pdf
4. *Особливості спілкування патрульних поліції з учасниками масових акцій в конфліктних ситуаціях : метод. реком.* / В. М. Клачко, В. Л. Костюк, В. В. Литвин, Н. В. Федоровська. К.: Нац. акад. внутр. справ, 2016. 48 с. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/ec83983b-572e-4a13-b0ac-addc03fd6aaa/content>
5. Платковська О. В. Конфліктна поведінка працівників поліції: гендерний аспект. *Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України*. Харків, 2019. С. 148-152. URL: https://www.univd.edu.ua/general/publishing/konf/05_04_2019/pdf/44.pdf
6. *Поліцейська деонтологія: мультимедійний навчальний посібник*. Національна академія внутрішніх справ. URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/police_deontology/info/lec5.html
7. Швець Д. В., Кісіль З. Р. Професійна деформація співробітників Національної поліції України: юридико-психологічний вимір. *Проблеми юридичної психології*, 2023. № 3. С. 301-305. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2023/3/48.pdf>
8. *Юридична конфліктологія : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.* / В. М. Іванов, О. В. Іванова. К.: МАУП, 2004. 224 с. URL: <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/nw65.pdf>
9. Яреценко О. В., Нестеренко М. О. Причини професійної деформації співробітників поліції: соціально-психологічний аспект. *Правничий вісник Університету «КРОК»*, 2018, №. 3. С. 204-210. URL: <https://lbku.krok.edu.ua/index.php/krok-university-law-journal/article/view/120>

III. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ (ЗАЛІКУ)

1. Історія деонтології: передумови виникнення, етапи розвитку.
2. Засоби і методи пізнання деонтології правоохоронної діяльності.
3. Функції та принципи деонтології.
4. Вплив деонтологічних принципів на професійну діяльність правоохоронців.
5. Зв'язок деонтології правоохоронної діяльності з юридичною деонтологією з іншими юридичними та суспільними дисциплінами.
6. Вплив суспільних дисциплін на формування деонтологічних норм.
7. Правоохоронна діяльність як різновид соціальної діяльності.
8. Зміст та основні завдання правоохоронної діяльності в сучасному суспільстві.
9. Види та напрями (функції) правоохоронної діяльності.
10. Види та система правоохоронної діяльності.
11. Мета правоохоронної та юридичної діяльності та їх роль у процесі становлення громадянського суспільства та правової держави в Україні.
12. Закріплення стандартів професійної діяльності правоохоронця в національному законодавстві.
13. Права людини, деонтологічні норми і професійна діяльність правоохоронця.
14. Діяльність правоохоронця як вибір належної поведінки.
15. Поняття міжнародних та національних стандартів професійної діяльності правоохоронців
16. Деонтологічні документи інших країн.
17. Етичний кодекс працівника поліції України.
18. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку.
19. Європейський етичний кодекс як базовий документ здійснення діяльності з охорони правопорядку в країнах – членах Ради Європи.
20. Деонтологічні вимоги щодо вразливих груп осіб.
21. Деонтологічні норми щодо осіб, позбавлених волі.
22. Мінімальні стандартні правила поведінки з ув'язненими.
23. Деонтологічні норми щодо поведінки з неповнолітніми.
24. Поняття професіографії та професіограми.
25. Зміст і структура професіограми.
26. Професіограма патрульного поліцейського.
27. Професіограма дізнавача.
28. Професіограма оперуповноваженого карного розшуку.
29. Професіограма слідчого органів Національної поліції.
30. Якості, якими повинен володіти правоохоронець.
31. Шляхи формування професійно-компетентного працівника правоохоронних органів.
32. Поняття професійного обов'язку, об'єктивна та суб'єктивна сторона.
33. Співвідношення моралі і права у професійному обов'язку.

- 34.Значення моралі і права у регуляції поведінки особистості.
- 35.Види професійного обов'язку.
- 36.Відмінність професійного обов'язку від обов'язку, що має правовий характер.
- 37.Професійний обов'язок працівника правоохоронної сфери.
- 38.Національний та міжнародний механізми захисту прав людини в контексті правоохоронної діяльності.
- 39.Діяльність поліції і права людини під час забезпечення правопорядку, публічних зібрань, воєнного стану.
- 40.Особливості застосування сили і вогнепальної зброї поліцейськими.
- 41.Стандарти деонтологічного поведіння поліцейського при затриманні особи.
- 42.Механізми запобігання порушенням прав людини в діяльності правоохоронних органів
- 43.Типові порушення прав та свобод людини і громадянина з боку правоохоронців та шляхи їхнього запобігання.
- 44.Відповідальність поліцейського в його професійній діяльності.
- 45.Забезпечення гендерної рівності у національній поліції.
- 46.Звички і традиції у мультикультурних суспільствах: виклики поліцейській діяльності.
- 47.Основні напрямки, форми та методи роботи поліцейських з молодіжними субкультурами.
- 48.Вплив стресу на професійну діяльність поліцейських.
- 49.Основні етичні принципи та їх значення у професійній діяльності.
- 50.Вплив етичної культури на довіру громадян до поліції.
- 51.Роль естетики у формуванні професійного іміджу поліцейського.
- 52.Вплив зовнішнього вигляду та поведінки на сприйняття поліцейських громадянами.
- 53.Професійна етика та моральні дилеми в роботі поліцейських.
- 54.Психологічні аспекти взаємодії поліцейських з громадянами.
- 55.Професійна деформація та її вплив на етичну культуру поліцейських.
- 56.Комунікативна культура поліцейського.
- 57.Правова культура поліцейського.
- 58.Політична культура поліцейського.
- 59.Соціальні конфлікти та їх прояв у сфері поліцейської діяльності.
60. Професійна деформація поліцейського.

IV. ПЕРЕЛІК БАЗОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

1. Арабаджи Н.Б. Юридична деонтологія: навч.-метод. посіб. для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право» Міжнародного гуманітарного університету. Одеса, 2023. 72 с.
2. Бабенко А.М., Борисова О.О. Юридична деонтологія: навч. посіб. Одеса: ОДУВС, 2022. 176 с.
3. Етикет і професійна етика поліцейського / В. М. Бесчастний, Т. В. Кононенко, Т. М. Сабельникова. К.: Дакор, 2019. 216 с.
4. Закон України «Про Національну поліцію». Науково-практичний коментар / за заг. ред. В. В. Чернея. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 560 с.
5. Поліцейська деонтологія: навч. посіб. / за заг. ред. В. Я. Марковського. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 316 с.
6. Поліцейська деонтологія : навч. посіб. / М. М. Пендюра, О. О. Старицька. К.: ФОП Маслаков, 2020. 276 с.
7. Поліцейська деонтологія : навч. посібник / кол. авт. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 144 с.
8. Правове регулювання правоохоронної діяльності: навч. посіб. / М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, Ю. Р. Лозинський. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 323 с.
9. Сливка С. С., Чорнобай О. Л. Юридична деонтологія: навч. посіб. Вид. 7, перероб. і доп. Львів: Ліга-Прес, 2018. 304 с.

IV. ПЕРЕЛІК БАЗОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

1. Система дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка». Курс: «Деонтологічні основи правоохоронної діяльності» URL: <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=3398>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Національна поліція України: Офіційний вебпортал. URL: <https://www.npu.gov.ua/>
4. Президент України: Офіційне інтернет-представництво URL: <https://www.president.gov.ua/>
5. Портал МВС. URL: <https://mvs.gov.ua/>
6. Рада. Верховна Рада України. Законодавство URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>